

Lausunto

24.07.2024

Asia: VN/22264/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 56 a §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Sosiaali- ja terveysministeriölle

24.7.2024

Asia: VN/22264/2023 Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 56 a §:n muuttamisesta.

Turvapaikanhakijoiden tuki ry (Tutu ry) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 56 a §:n muuttamisesta.

Tutu ry vastustaa lakimuutosta. Oikeus terveyteen on perustavaa laatua oleva ihmisoikeus. Ei ole myöskään ole kustannustehokasta jättää terveysvaivat hoitamatta. Pitkittyessään niiden hoitaminen on usein kalliimpaa ja siitä seuraa enemmän inhimillistä kärsimystä.

Asiakastyömme kautta tiedämme, että paperittomilla potilailla on monenlaisia käytännön haasteita hoitoon pääsyssä sekä epäluottamusta valtaväestöön ja julkisiin palveluihin. Paikalliset käytänteet (esim. Helsingissä) sekä vasta vuosi sitten voimaan tullut laki mahdollistavat luottamusohjan rakentamisen sille, että edes osa paperittomista hakeutuisi ja pääsisi terveydenhoitoon. On vastuutonta tehdä muutoksia tarkoin ja huolella valmisteltuun ja vasta vuoden voimassa olleeseen lakiin ja näin ollen hämmentää palvelujärjestelmän toimijoita ja potilaita jatkuvilla muutoksilla. Työssämme näemme kuinka kyseisellä ihmisryhmällä on usein monta haavoittuvuutta yhtä aikaa ja on epäinhimillistä lisätä heidän kärsimystään rajaamalla entisestään pääsyä hoitoon.

On myös yhteiskunnan etu, että paperittomilla on jokin kontakti yhteiskuntaan. Paperittomilla on usein tiedon puutetta terveydenhuoltojärjestelmän toiminnasta ja tämä edelleen vaikeuttaa hoitoon hakeutumista. Onkin tärkeää, että esimerkiksi pandemiatilanteessa paperittomilla potilailla on jo kokemusta ja luottamusta terveydenhuoltojärjestelmään, jotta he osaavat ja uskaltavat hakeutua oikeaan paikkaan hoitoon. Myös muissa kuin tartuntatautiin liittyvissä tilanteissa. Lisäksi esimerkiksi erilainen kaltoinkohtelu voi tulla helpommin esiin, kun potilailla on hoitokontakti ammattilaiseen.

On hyvä, ettei lasten ja raskaana olevien terveyspalveluja rajoiteta. Lapsi ei valitse sitä, mihin tilanteeseen hän syntyy. Laki tulisi kuitenkin jättää ennalleen ja turvata myös aikuisten hoito. Tämä on tärkeää myös lasten näkökulmasta, kun kyse on vanhempien terveydentilasta. Näin ollen hoidon epäämisellä olisi kielteisiä vaikutuksia koko perheen hyvinvoinnille.

Lähes kaikki paperittomat ovat paperittomia vastoin omaa tahtoaan. Päinvastoin, paperittomuuden taustalla on usein epäonnistunut tai kohtuuton maahanmuuttopolitiikka. Joka tapauksessa on vastoin Suomen ihmisoikeussitoumuksia estää potilaiden pääsy hoitoon. Riippumatta siitä, ovatko he itse edesauttaneet paperittomuuttaan vai eivät. Tämä pätee myös moniin muihin potilasryhmiin ja on jokaisesta tulokulmasta katsoen epäinhimillistä rangaista ihmisiä siitä, että he ovat paperittomia.

Nyt lausunnoilla oleva lakiluonnos luo toteutuessaan esteitä paperittomien hoitoon pääsulle ja vaikeuttaa ammattilaisten työtä, kun kaikkia potilaita ei ohjata samojen hoitopolkujen mukaan vaan peruspalvelujen työntekijöiltä vaaditaan arviota potilaiden oleskeluoikeudesta, mikä ei kuulu heidän työhönsä. Turvapaikanhakijoiden tuki ry:n kanta on, että laki tulisi jättää ennalleen ja lisäksi muuttaa nykyistä lakia hoitomaksujen osalta siten, että pelko suuresta laskusta ei nostaisi hoitoon hakeutumisen kynnystä. On koko yhteiskunnan etu, että potilaat hakeutuvat ajoissa hoitoon.

Meri Korniloff

Toiminnanjohtaja

Turvapaikanhakijoiden tuki ry

Korniloff-Kuusiholma Meri
Turvapaikanhakijoiden tuki ry/ Stödföreningen för Asylsökande RF